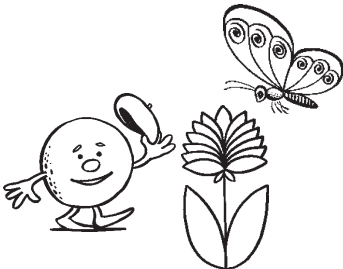

- Мова і мовлення
- Текст
- Речення
- Слово. Значення слова
- Будова слова
- Звуки і букви
- Іменник
- Прикметник
- Числівник
- Займенник
- Дієслово
- Види розборів
(додаток)
- Словник
(додаток)

— Ці герої подорожуватимуть з тобою сторінками довідника. Подумай, як їх “оживити”.

МОВА І МОВЛЕННЯ

2. Мова — найважливіший засіб спілкування.

Мова — жива скарбниця історії народу. Українська мова — це державна мова України, мова українців.

3. Свої думки люди найчастіше передають одне одному в усній формі, тобто за допомогою усного мовлення.

4. Усне мовлення має бути зрозумілим для всіх, хто його слухає.

5. Під час спілкування між людьми використовується інтонація, сила голосу, міміка, жести.

6. Чим більше ти знаєш, тим багатше твоє мовлення, бо твої активний словник містить багато слів, за допомогою яких ти можеш легко висловити свою думку.

7. Культура мовлення — це правильність, точність, виразність вимовленого чи написаного слова.

8. Усе написане або надруковане — це писемне мовлення. Володіти писемним мовленням — значить правильно, точно, каліграфічно і без помилок оформляти свої або чийсь думки на письмі.

9. Усне і писемне мовлення складається з речень. Речення, пов'язані між собою за змістом, утворюють текст.

Мова — це душа народу. Від сповиточка рідну мову дитина чує від матері, за нею перші ніжні слова ласки промовляє...

(М. Шумийло)

10. Слова привітання:

*Доброго ранку!
Добрий ранок!
Добридень!
Доброго дня!*

*Доброго вечора!
Добрий вечір!
Доброго здоров'я!
Здрастуйте!*

11. Слова подяки:

*Дякую!
Щиро дякую!
Дуже вдячний!
Спасибі!*

12. Слова звертання:

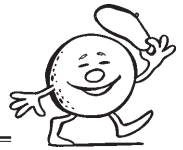
*Скажіть, будь ласка!
Будьте ласкаві!
Дозвольте запитати!
Поясніть, будь ласка!
Прошу вас!*

13. Слова вибачення:

*Пробачте, будь ласка!
Даруйте!
Перепрошую!
Вибачте!*

14. Слова прощання:

*До побачення!
На добраніч!
Бувайте здорові!
На все добре!
Всього найкращого!*

МНОЖЕННЯ

---

37. Щоб знайти *невідомий множник*, треба *добуток* поділити на *відомий множник*.

$$x \cdot 4 = 12$$

$$x = 12 : 4$$

$$x = 3$$

$$\underline{3 \cdot 4 = 12}$$

$$12 = 12$$

$$5 \cdot x = 10$$

$$x = 10 : 5$$

$$x = 2$$

$$\underline{5 \cdot 2 = 10}$$

$$10 = 10$$

38. Таблиця множення.

$$2 \cdot 2 = 4$$

$$2 \cdot 3 = 6 \quad 3 \cdot 3 = 9$$

$$2 \cdot 4 = 8 \quad 3 \cdot 4 = 12 \quad 4 \cdot 4 = 16$$

$$2 \cdot 5 = 10 \quad 3 \cdot 5 = 15 \quad 4 \cdot 5 = 20 \quad 5 \cdot 5 = 25$$

$$2 \cdot 6 = 12 \quad 3 \cdot 6 = 18 \quad 4 \cdot 6 = 24 \quad 5 \cdot 6 = 30 \quad 6 \cdot 6 = 36$$

$$2 \cdot 7 = 14 \quad 3 \cdot 7 = 21 \quad 4 \cdot 7 = 28 \quad 5 \cdot 7 = 35 \quad 6 \cdot 7 = 42 \quad 7 \cdot 7 = 49$$

$$2 \cdot 8 = 16 \quad 3 \cdot 8 = 24 \quad 4 \cdot 8 = 32 \quad 5 \cdot 8 = 40 \quad 6 \cdot 8 = 48 \quad 7 \cdot 8 = 56 \quad 8 \cdot 8 = 64$$

$$2 \cdot 9 = 18 \quad 3 \cdot 9 = 27 \quad 4 \cdot 9 = 36 \quad 5 \cdot 9 = 45 \quad 6 \cdot 9 = 54 \quad 7 \cdot 9 = 63 \quad 8 \cdot 9 = 72 \quad 9 \cdot 9 = 81$$

39. Особливі випадки дії множення.

$$1 \cdot a = a$$

$$1 \cdot 7 = 7$$

$$a \cdot 1 = a$$

$$5 \cdot 1 = 5$$

$$a \cdot 0 = 0$$

$$6 \cdot 0 = 0$$

$$0 \cdot a = 0$$

$$0 \cdot 4 = 0$$

40. Застосування дії множення.

а) При знаходженні *добутку*.

Посадили 2 ряди яблунь по 6 дерев у кожному ряду.

Скільки посадили яблунь?

$$6 \cdot 2 = 12 \text{ (ябл.)}$$

Відповідь. Посадили 12 яблунь.

б) При збільшенні числа в кілька разів (у прямій формі).

Надійка — 9 ст.

Івась — ?, у 2 рази більше, ніж Н.

$$9 \cdot 2 = 18 \text{ (ст.)}$$

Відповідь. Івась прочитав 18 сторінок.

в) При збільшенні числа в кілька разів (у непрямої формі).

Бджола — 200 помахів за секунду,
це в 5 разів менше, ніж комар.

Комар — ?
 $200 \cdot 5 = 1000$ (п.)

Відповідь. Комар за секунду робить 1000 помахів крилами.

г) При знаходженні діленого.

Невідоме число поділили на 8 і одержали 7.
Знайти невідоме число.

$$7 \cdot 8 = 56$$

Відповідь. Невідоме число 56.

г) При обчисленні площі прямокутника.

Довжина ділянки прямокутної форми 6 м, а ширина — 4 м.
Обчислити площу ділянки.

$$6 \cdot 4 = 24 \text{ (м}^2\text{)}$$

Відповідь. Площа ділянки 24 м².

41. Множення перевіряється діленням і множенням.

$$6 \cdot 7 = 42. \quad \text{Перевірка. а) } 42 : 7 = 6;$$

$$\text{б) } 7 \cdot 6 = 42.$$

42. Щоб помножити число на суму, можна обчислити спочатку суму і помножити число на одержаний результат.

$$8 \cdot (4 + 5) = 8 \cdot 9 = 72$$

43. Щоб помножити число на суму, можна помножити число на кожний доданок і одержані результати додати.

$$8 \cdot (4 + 5) = 8 \cdot 4 + 8 \cdot 5 = 32 + 40 = 72$$

44. Щоб помножити суму на число, можна обчислити спочатку суму і одержаний результат помножити на число.

$$(5 + 3) \cdot 4 = 8 \cdot 4 = 32$$

- листки;
  - квітки і час цвітіння;
  - спосіб розмноження.
5. Культурна чи дикоросла?
6. Яку користь приносить?

План характеристики птаха

1. Як називається?
2. Якої величини?
3. Колір пір'я на голові, грудях, спині.
4. Дзьоб.
5. Хвіст.
6. Де живе?
7. Чим живиться?
8. Яку користь приносить?

План характеристики тварини

1. Хто це?
2. Зовнішній вигляд: колір шерсті, форма мордочки, вух, ніг, хвоста.
3. Де живе?
4. Чим живиться?
5. Як готується до зими і як зимує?
6. Які поведки?
7. Яку користь приносить?

План характеристики корисної копалини

1. Назва.
2. Властивості:
  - колір, блиск;
  - твердість, сипкість, крихкість, в'язкість;

— важча чи легша від води;

— горючість.

3. Місце добування.

4. Використання в народному господарстві.

План характеристики природної зони

1. Розташування.

2. Клімат (зима — літо; опади; вітер).

3. Рослинний світ.

4. Тваринний світ.

5. Заняття населення.